

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Jana Kratochvíla a Tomáše Foltase, v právní věci žalobkyně: **LL HOLDING, a. s.**, se sídlem K výtopně 1224, Praha 5, zastoupená Mgr. Janem Hladkým, LL.M., advokátem se sídlem Orlí 483/1, Brno, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 6. 2024, čj. 15629/24/5200-11434-711938, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2025, čj. 6 Af 12/2024-65,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2025, čj. 6 Af 12/2024-65, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 6. 2024, čj. 15629/24/5200-11434-711938, **se ruší a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 48 023 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce Mgr. Jana Hladkého, LL.M, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Nejvyšší správní soud se v tomto rozsudku zabýval tím, zda daňový subjekt zneužil právo emisí korunových dluhopisů v roce 2012, které použil na nákup podílů ve společnostech vlastněných dvěma výlučnými akcionáři daňového subjektu a jejich bratrem. Nejvyšší správní soud s finančními orgány souhlasil, že zneužitím práva bylo, pokud si daňový subjekt koupil podíly ve společnostech vlastněných svými akcionáři a tato koupě

byla financována emisí korunových dluhopisů, kterou upsali tito akcionáři. Neshledal však, že by zneužitím práva jako prostředku *ultima ratio* byla emise korunových dluhopisů, kterou daňový subjekt financoval nákup podílu vlastněného bratrem svých akcionářů.

[2] Žalobkyně je obchodní korporací, jejímž předmětem činnosti je široká škála činností. Mezi ně patří například hostinská činnost, opravy silničních vozidel, provozování solárií, provádění staveb, jejich změn a odstraňování, prodej kvasného lihu, ubytovací služby nebo překladatelská a tlumočnická činnost. Dne 20. 12. 2012 emitovala dluhopisy v listinné podobě a formě na řad, v hodnotě 1 Kč za kus, v předpokládané celkové jmenovité hodnotě 106 969 000 Kč s pevným úrokovým výnosem 12 % p.a. a splatností v roce 2032. Dluhopisy nenabízela veřejně a ani nepožádala o jejich přijetí k obchodování na regulovaném či jiném trhu s cennými papíry.

[3] V den emise byly dluhopisy upsány na základě smluv o úpisu dluhopisů uzavřených mezi žalobkyní a Josefem, Pavlem a Milanem Liškovými, kteří jsou sourozenci. Josef a Pavel Liškovi byli ke dni upsání dluhopisů jedinými akcionáři žalobkyně (Josef Liška měl podíl 67 % akcií a Pavel Liška 33 % akcií). Předmětem smluv bylo vydání dluhopisů ve sjednané hodnotě na základě uhrazeného emisního kurzu, který mohl být splacený vzájemným započtením pohledávek. Úhrada emisního kurzu byla provedena ještě týž den vzájemným započtením pohledávek. Josef Liška měl za žalobkyní pohledávku z titulu nesplacených kupních cen za převod obchodních podílů ve společnostech LIŠKA Group s.r.o., LBL TRADE a.s., LBL RENT s.r.o. a LS Blansko, spol. s r.o. Pavel Liška měl za žalobkyní pohledávku z titulu nesplacených kupních cen za převod obchodních podílů ve společnostech LIŠKA Group s.r.o., LBL TRADE a.s., LBL RENT s.r.o. a LS Blansko, spol. s r.o. Milan Liška měl za žalobkyní pohledávku z titulu nesplacené kupní ceny za převod obchodního podílu ve společnosti LIŠKA Group s.r.o.

[4] V roce 2013 byla provedená fúze (rozhodný den fúze byl 1. 1. 2013), při níž sloučením do existující nástupnické společnosti LL HOLDING, a.s. (tedy žalobkyně) zanikly společnosti LIŠKA Group s.r.o., LBL TRADE a.s., LBL RENT s.r.o. a LS Blansko, spol. s r.o., Liška Residence s.r.o., PLJL BLANSKO s.r.o. a LS projekt s.r.o. Ne všechny obchodní podíly zanikajících společností však byly před provedením fúze prodány žalobkyni. Nebyly jí prodány 50 % podíly ve společnostech LBL RENT s.r.o. a LBL TRADE a.s. (vlastněné Milanem Liškou) a 100 % podíl ve společnosti PLJL BLANSKO s.r.o. (vlastněný Pavlem Liškou). Obchodní podíly vlastněné Milanem Liškou byly po fúzi vyměněny za odpovídající podíl v nástupnické společnosti (žalobkyni) a Pavel Liška se práva na výměnu obchodního podílu vzdal. Základní kapitál nástupnické společnosti (žalobkyně) tak byl rozdělený mezi Josefa (54 ks akcií), Pavla (26 ks akcií) a Milana (20 ks akcií) Liškovy.

[5] Úroky z dluhopisů ve výši 12 724 763,04 Kč a ve výši 22 122 026 Kč žalobkyně zahrнула do daňově uznatelných nákladů podle § 24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů do zdaňovacích období od 1. 1. 2013 do 30. 11. 2014 a od 1. 12. 2014 do 30. 11. 2015.

[6] Správce daně dospěl k závěru, že emise dluhopisů postrádala racionálně odůvodněný ekonomický smysl. K fúzi totiž mohlo dojít i bez předchozího odkupu obchodních podílů. Emise a transakce s ní spojené tak představovaly zneužití práva. Dne 12. 12. 2023 vydal dodatečné platební výměry, jimiž žalobkyni doměřil daň z příjmů právnických osob za

pokračování

zdaňovací období od 1. 1. 2013 do 30. 11. 2014 ve výši 4 203 370 Kč a za zdaňovací období od 1. 12. 2014 do 30. 11. 2015 ve výši 2 261 190 Kč. Druhým platebním výměrem správce daně také dodatečně zrušil daňovou ztrátu z příjmů právnických osob. V obou dodatečných platebních výměrech jí dále uložil povinnost uhradit zákonné penále. Předmětem doměření byly úroky z dluhopisů.

[7] Žalobkyně se proti dodatečným platebním výměrům odvolala. Měla za to, že prokázala, že úroky z dluhopisů jsou daňově uznatelné náklady, které souvisí s dosažením, zajištěním a udržením dosavadních příjmů a splňují podmínky podle § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Nesouhlasila se závěry správce daně, že emise postrádala racionálně odůvodněný ekonomický smysl. Provedla ji totiž za účelem restrukturalizace, resp. zjednodušení vlastnické struktury a zvýšení efektivity podnikatelských aktivit. Žalovaný odvolání zamítl.

[8] Žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobou. Tu městský soud zamítl.

[9] Uvedl, že obecným účelem a smyslem dluhopisového financování je zajištění externích finančních zdrojů pro emitenta dluhopisů. V posuzovaném případě však transakce proběhla mezi subjekty, které jsou mezi sebou úzce personálně a materiálně propojeny, a to s následným započtením pohledávek. Došlo tak pouze k formálnímu přeskupení majetku uvnitř skupiny společností, které vlastnili sourozenci Liškovi, a to, aniž by neveřejná emise dluhopisů přinesla žalobkyni cizí finanční zdroje.

[10] Městský soud též připomněl, že na jednotlivá jednání žalobkyně nelze nahlížet izolovaně, ale je nutné posoudit je v jejich celkovém souhrnu. Proto i skutečnosti za jiných okolností „*standardní a běžné*“, mohou ve vzájemné souvislosti vést k závěru o zneužití práva ze strany daňového subjektu. Žalovaný i správce daně skutkový stav zjistili a vyhodnotili podle městského soudu dostatečně, resp. správně. Zohlednili veškeré relevantní skutečnosti, argumenty a prokázali naplnění obou podmínek aplikace institutu zneužití práva tak, jak je dovodil Soudní dvůr. V řízení prokázali jak objektivní prvek zneužití práva (navzdory formálnímu splnění podmínek nebyl naplněn účel dané právní úpravy), tak subjektivní prvek zneužití práva (záměr získat výhodu umělým vytvořením podmínek pro její dosažení). Za tímto účelem jasným a srozumitelným způsobem popsali sled účelově provedených kroků transakce a nade vše pochybnost prokázali, že tyto byly provedeny za účelem daňového zvýhodnění s cílem eliminace daňové povinnosti. Jednotlivé kroky transakce navíc podrobně analyzovali.

[11] Za relevantní nepovažoval městský soud ani námitku spočívající v zásahu do legitimního očekávání žalobkyně. Ze strany správce daně ani žalovaného se jí nikdy nedostalo konkrétního ujištění, že její postup byl v souladu s právními předpisy.

[12] Ve shodě s žalovaným tak městský soud uzavřel, že provedené úkony a transakce měly jediný cíl, a to neoprávněné získání daňové výhody.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření účastníků

[13] Žalobkyně (stěžovatelka) se proti rozsudku městského soudu bránila kasační stížností. Vzniesla následující námitky:

1. Nebyly naplněny podmínky zneužití práva tak, jak je dovodil Soudní dvůr. Jednání stěžovatelky mělo reálné opodstatnění a vedlo ke změně vlastnické struktury. Žalovaný a správce daně proto vybočili aplikací institutu zneužití práva z mezí ústavnosti. Žalovaný nadto nepřipustně zasáhl do podnikatelské strategie stěžovatelky. Daňové subjekty totiž mají právo uspořádat si svoje podnikání tak, aby si snížily svoji daňovou povinnost.
2. Správce daně a žalovaný neunesli důkazní břemeno, jelikož neprokázali, že došlo k naplnění podmínek zneužití práva.
3. Žalovaný zasáhl do legitimního očekávání stěžovatelky, neboť k dodatečnému vyměření daně přistoupil po více než sedmi letech od vydání dluhopisů.
4. Městský soud se nevypořádal se všemi žalobními body a důvody. Svůj závěr, že žalovaný a správce daně prokázali naplnění obou podmínek pro zneužití práva, odůvodnil pouze kuse a odkazem na rozhodnutí žalovaného.

[14] Žalovaný ve vyjádření odkázal na závěry obsažené v jeho rozhodnutí, na kterých setrval. Shrnl, že stěžovatelka emisí dluhopisů nezískala žádné reálné finanční prostředky. Hlavním cílem souhrnu transakcí tak bylo pouhé formální zajištění příznivější daňové situace pro stěžovatelku. Nezasáhl ani do legitimního očekávání stěžovatelky. Nikdy ji totiž neujistil, že na její postup bude nahlíženo jako na „daňově bezvadný“. Stěžovatelka se nemohla dovolávat ani dlouhodobé a zavedené správní praxe, neboť žalovaný i správce daně i v jiných případech shledali, že emisí korunových dluhopisů daňový subjekt zneužil právo. V závěru uvedl, že odůvodnění městského soudu považuje za dostatečné.

[15] V replice k vyjádření žalovaného stěžovatelka rozvinula své úvahy o protiústavnosti a nutnosti zohlednění principu *in dubio pro mitius*. Vynucování zákazu zneužití práva podle jejího přesvědčení odporuje i čl. 1 Dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv. Práva na pokojné užívání majetku totiž může být subjekt zbavený pouze za podmínek stanovených zákonem a obecnými zásadami mezinárodního práva. Zákaz zneužití práva ale není obecná zásada mezinárodního práva. Odejmout majetek s odkazem na zákaz zneužití práva proto není podle stěžovatelky možné. Zároveň stěžovatelka v této souvislosti poukázala na to, že zákaz zneužití práva nebyl v době emise dluhopisů zakotvený v zákoně. Ve vyjádření stěžovatelka též uvedla, že aplikace zákazu zneužití práva v právu veřejném je nevhodná. Zákaz zneužití práva totiž vychází z práva soukromého, ve kterém si jsou subjekty rovny. Ve veřejnoprávních vztazích ale stát a jeho orgány jednají jako silnější účastníci. Dále stěžovatelka namítala, že aplikace zákazu zneužití práva je založená na nesprávném výkladu práva EU. Členské státy totiž nesvěřily EU kompetenci regulovat přímé daně v čistě vnitrostátních vztazích. Pokud by zákaz zneužití práva (zakotvený v § 8 odst. 4 daňového řádu až po emisí dluhopisů, a navíc jako procesní norma) měl být aplikovaný i na daně přímé, EU by jednala mimo své kompetence a „*tvrdé jádro českého (ústavního) práva*“ by takové právní úpravě bránilo. Vyjádřila se též ke skutečnosti, že i po provedených transakcích měli rozhodující vliv sourozenci Liškovi. Tato skutečnost není podle stěžovatelky relevantní, neboť i mezi sourozenci mohou panovat napjaté vztahy.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

III.a Nepřípustné námitky

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Ta je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského (městského) soudu (§ 102 soudního řádu správního). K jejímu věcnému projednání je tedy zapotřebí, aby stěžovatel cíleně reagoval právě na rozhodnutí krajského soudu a krajským soudem kvalifikovaným způsobem vyslovené závěry. Kasační stížnost, která je pouhým doslovným opakováním žalobních námitek, není způsobilá věcného soudního přezkumu. Žaloba totiž směřuje proti jiným rozhodnutím, než které jsou předmětem přezkumu ze strany Nejvyššího správního soudu.

[17] Stěžovatel proto musí reagovat na argumentaci krajského (městského) soudu a uvádět, z jakých důvodů jsou závěry, které krajský (městský) soud v napadeném rozhodnutí uvedl, nesprávné. Pokud tak neučiní a pouze znovu zopakuje námitky, které uvedl v žalobě, aniž jakkoliv reflektuje argumentaci krajského soudu, pak za předpokladu, že uvedené námitky krajský (městský) soud vypořádal a nelze v jejich opakování spatřovat setrvání na dříve vznesené argumentaci, která je nadále schopná obstát proti závěrům krajského (městského) soudu, nejsou takové námitky přípustné (usnesení NSS ze dne 10. 9. 2009, čj. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS; ze dne 15. 9. 2009, čj. 6 Ads 113/2009-43; nebo ze dne 14. 6. 2016, čj. 1 As 271/2015-36, body 10-14).

[18] Právě uvedené platí pro námitku neunesení důkazního břemene žalovaným a správcem daně a legitimního očekávání. Městský soud v bodech 87 až 89 odůvodnění vyložil rozložení důkazního břemene, a to za použití odkazů na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu. Uvedl, proč má za to, že správce daně a žalovaný důkazní břemeno unesli. Stěžovatelka však na tuto argumentaci v kasační stížnosti blíže nereaguje. V bodě 64 kasační stížnosti pouze toliko uvádí, že závěry městského soudu a žalovaného ohledně prokázání, že stěžovatelka provedla transakci za účelem získání daňového zvýhodnění „*neodpovídají skutečnosti a důkazům obsaženým ve spisech*“.

[19] Blíže nereagovala ani na argumentaci městského soudu týkající se nenaplnění podmínek pro vznik legitimního očekávání. Městský soud k této námitce vyložil, že samotné plynutí času nemůže legitimní očekávání založit. K založení legitimního očekávání by bylo potřeba, aby správce daně nebo žalovaný stěžovatelce poskytli dostatečně konkrétní ujištění, že její postup byl v souladu s právními předpisy. Tyto své úvahy městský soud podpořil odkazy na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu a Soudního dvora. Následně uvedl, že ověřil, že stěžovatelce se nedostalo žádné ujištění, že je její postup v souladu s právními předpisy.

[20] V kasační stížnosti stěžovatelka uvádí, že „*princip legitimního očekávání je jeden z hlavních ústavních principů, jímž se musí veřejná správa řídit*“, a opětovně argumentuje délkou doby, která uplynula mezi doměřením daně a emisí dluhopisů. I tato námitka je proto nepřípustná.

[21] Nepřípustné jsou i takové námitky, které se opírají o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 soudního řádu správního). Uvedené platí pro námitku týkající se rozšíření zákazu zneužití v oblasti daní nepřímých na daně přímé a nesoulad takového rozšíření s „*tvrdým jádrem českého (ústavního) práva*“. Nejvyšší správní soud ověřil, že již žalovaný ve svém rozhodnutí argumentoval právní úpravou EU a judikaturou Soudního dvora. Stěžovatelka tak tuto námitku mohla uplatnit už v žalobě. Jelikož tak neučinila, jedná se o nepřípustnou kasační námitku, ke které nemůže Nejvyšší správní soud přihlídnout.

[22] Přípustné námitky tak představují tvrzená nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spočívající v nevypořádání žalobních námitek, nenaplnění podmínek pro aplikaci institutu zneužití práva a protiústavnost postupu žalovaného a městského soudu.

III.b Rozsudek městského soudu je přezkoumatelný

[23] Stěžovatelka namítala, že se městský soud nevypořádal se všemi žalobními body a v odůvodnění pouze odkazoval na rozhodnutí žalovaného. Tím svůj rozsudek učinil nepřezkoumatelným.

[24] Podle ustálené judikatury musí být nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, čj. 7 Afs 212/2006-74). Zrušení rozsudků krajských (městských) soudů pro nepřezkoumatelnost připadá v úvahu pouze tehdy, není-li z odůvodnění rozhodnutí vůbec patrné, jak soud hodnotil podstatné důvody či skutečnosti uplatněné v rámci žalobních (návrhových) bodů. Naopak nelze považovat za nepřezkoumatelné takové rozhodnutí krajského (městského) soudu, z jehož odůvodnění lze (byť i zohledněním celkového kontextu důvodů uvedených v odůvodnění) seznat, jaký názor krajský (městský) soud zaujal vůči důležitým skutkovým a právním otázkám podstatným pro rozhodnutí projednávané věci. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů nemůže být založena tím, že je odůvodnění pouze stručné či argumentačně chudé, popř. že krajský (městský) soud nevyvracel každý dílčí argument uplatněný účastníky. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu přitom trefně zdůraznil, že „přezkoumatelnost“ rozhodnutí krajského (městského) soudu není hodnotou sama o sobě. Zrušení rozhodnutí krajských soudů (městského soudu) pro nepřezkoumatelnost zpravidla pro účastníky či osoby zúčastněné na řízení, včetně toho, který podává kasační stížnost, neznamená žádný přínos. Výsledkem je naopak pravidelně prodloužení a prodražení soudního řízení. I proto je nutné k aplikaci kasačního důvodu spočívajícího v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů přistupovat krajně zdrženlivě (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 12. 2017, čj. 2 As 196/2016-123, body 29-30).

[25] Nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů je tedy zejména takové rozhodnutí, v němž soud zcela opomene vypořádat některou z uplatněných žalobních námitek, na níž je postaven základ žaloby (rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005-44). To však neznamená, že by se musel zabývat každou dílčí námitkou (rozsudky NSS ze dne 28. 5. 2009, čj. 9 Afs 70/2008-130, a ze dne 9. 5. 2023, čj. 3 As 43/2021-41, body 14 a 15). Krajský (městský) soud totiž nemá povinnost reagovat na každou dílčí žalobní argumentaci (a v

pokračování

žalobě obecně zmíněné tvrzení) a tu obsáhle vyvrátit. Úkolem soudu je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, čj. 7 As 126/2013-19). Podstatné tedy je, aby se soud ve svém rozhodnutí zabýval všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, čj. 7 Afs 85/2013 - 33, či náleží ÚS ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08). Soudu ani nic nebrání v tom, aby si závěry žalovaného osvojil souhlasnou poznámkou a odkázal na ně, pokud je rozhodnutí žalovaného řádně odůvodněno (rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2017, čj. 3 Azs 288/2016-16, bod 12).

[26] Stěžovatelka namítala, že se městský soud nevypořádal s tím, že fakticky došlo ke změně vlastnické struktury. Naopak bez bližšího odůvodnění uzavřel, že taková změna, byla na rozdíl od zjevného získání daňové výhody, bezvýznamná. Dále městský soud podle stěžovatelky zcela pominul její tvrzení, že nákup obchodních podílů a následná fúze umožnily využít synergický efekt při pronájmu komerčních prostor vlastních nemovitostí a v důsledku toho snížit celkové provozní náklady vztahující se k této podnikatelské činnosti.

[27] Nejvyšší správní soud předně připomíná, že soudy nemají povinnost vypořádat se s každou dílčí námitkou, pokud proti tvrzení účastníka řízení postaví ucelený právní názor, v jehož konkurenci námitky jako celek neobstojí. Mohou též odkázat na odůvodnění napadeného rozhodnutí a s jeho závěry se ztotožnit. Takový postup zvolil městský soud i v nyní projednávaném případě.

[28] Městský soud dovodil, že výsledkem transakcí a jednotlivých úkonů bylo pouze přeskupení majetku mezi sourozenci Liškovými a stěžovatelkou, přičemž rozhodující vliv sourozenců Liškových zůstal i nadále nezměněný. Sourozenci totiž fakticky prodali obchodní podíly sami sobě. Sami sobě upsali též emitované dluhopisy. Ztotožnil se přitom s názorem žalovaného, že k takovému přeskupení nebyla emise dluhopisů nutná, protože stěžovatelkou uváděného cíle bylo možné dosáhnout i jinými postupy. Zapojení dluhopisů tak podle městského soudu sledovalo odlišné cíle než zjednodušení vlastnické struktury. Tento svůj závěr odůvodnil městský soud zejména úvahou, že předmětné transakce by ve zvolené podobě nebylo možné zrealizovat i v případě personálně nepropojených osob. Zmíněná personální propojenost podle městského soudu oslabuje tvrzení stěžovatelky o ekonomické opodstatněnosti emise dluhopisů.

[29] S ohledem na uvedené nelze přisvědčit námitce stěžovatelky, že je rozsudek městského soudu nepřezkoumatelný. Nejvyšší správní soud proto přistoupil k věcnému posouzení kasační stížnosti v rozsahu přípustných kasačních námitek.

III.c K zákazu zneužití práva a (ne)ústavnosti jeho aplikace na oblast daní z příjmů

[30] Stěžovatelka namítala, že se emisí dluhopisů nedopustila zneužití práva. Nelze jí vyčítat, že v rámci daňové optimalizace postupovala v souladu se zákonem tak, aby pro ni výsledná daňová povinnost ve vztahu k jejím příjmům představovala co nejmenší daňové zatížení. Jednalo se o legitimní a legální podnikatelskou strategii. Vydáním korunových dluhopisů sledovala zjednodušení své vlastnické struktury. Došlo též k posílení základního

a vlastního kapitálu stěžovatelky. Postup správce daně a žalovaného (jakož i městského soudu) lze označit i za protiústavní. Pominuli totiž, že státní orgány mohou činit pouze to, co jim zákon výslovně umožňuje. Při ukládání a vymáhání daní podle zákona (tedy při de facto odnětí části nabytého vlastnictví), nadto byli povinni šetřit podstatu a smysl základních práv a svobod a v případě pochybností postupovat mírněji (tj. uplatnit princip *in dubio mitius*).

[31] Věc stěžovatelky se tedy týká tzv. korunových dluhopisů. Ke zneužití práva mělo dojít jejich emisí. Nejvyšší správní soud nepovažuje za účelné podrobně rozebírat teoretická východiska a provádět srovnání s jinými případy týkajícími se úroků z korunových dluhopisů. Z rozhodnutí žalovaného, městského soudu i podání stěžovatelky je zřejmé, že tato teoretická východiska jsou všem velmi dobře známa. Postačí tedy připomenout, že podle ustálené judikatury „*smyslem zákonem stanovené možnosti emise dluhopisů a související daňové výhody spočívající v nulové dani z příjmů z dluhopisových úroků je získání financování pro podnikání z externího zdroje, tedy získání dodatečného kapitálu. Pokud je tento účel naplněn, jsou dluhopisy prostředkem nezdaněných úrokových příjmů pro jejich upisovatele. [...] pokud emise dluhopisů nesplňovala obecný účel dosáhnout nových finančních prostředků z externích zdrojů, nelze mít za to, že byl naplněn rovněž podpůrný účel daňového zvýhodnění zakotveného v § 36 odst. 3 zákona o daních z příjmů, ve znění do 31. 12. 2012*“ (rozsudek NSS ze dne 9. 8. 2023, čj. 4 Afs 231/2022-40).

[32] Nejvyšší správní soud uvádí, že v obecné rovině má daňový subjekt výhradní právo na volbu struktury ekonomické činnosti tak, aby omezil svůj daňový dluh (rozsudek SDEU ze dne 21. 2. 2006 ve věci *Halifax Plc a další*, C-255/02, bod 73). Je však nutné rozlišit, zda daňový subjekt volí z různých, do úvahy přicházejících alternativ, majících svůj samostatný smysl nebo zda je jediným smyslem dané činnosti či transakce právě získání nelegitimního daňového zvýhodnění (rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2007, čj. 1 Afs 35/2007-108). Hlavním účelem podnikání (či jednotlivých transakcí) totiž nesmí být získání nelegitimní daňové výhody. Proto ani případná okolnost, že posuzovaná konkrétní transakce sledovala i jiné cíle než pouze získání daňové výhody, nevylučuje závěr o zneužití práva, pokud je získání daňové výhody *převažujícím* cílem či výsledkem takové transakce (rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2022, čj. 7 Afs 175/2022 - 37, ve věci *Bozadziev*, bod 33 a rozsudek NSS ze dne 23. 7. 2024, čj. 10 Afs 16/2023-78, č. 4630/2024 Sb. NSS). To ostatně dovodil Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 17. 12. 2007, čj. 1 Afs 35/2007-108, dle kterého „*jestliže tedy ustanovení § 18 odst. 1 zákona o daních z příjmů stanoví, že předmětem daně z příjmů právnických osob jsou příjmy z veškeré jejich činnosti a z nakládání s veškerým jejich majetkem, má tím na mysli takovou činnost a takové nakládání s majetkem, které sleduje racionální účel, které tedy není samoúčelné, resp. jehož jediným smyslem není právě snížení daňové povinnosti cestou obcházení daňových zákonů. Je tedy třeba pečlivě rozlišovat situaci, kdy daňový subjekt volí z různých do úvahy přicházejících alternativ, které mají svůj samostatný smysl, tu, která je pro něho daňově nejvýhodnější, což je legitimní, právem aprobovaný postup, od situace, kdy právě jediným smyslem dané činnosti či transakce je získání nelegitimního daňového zvýhodnění. Ve druhém případě se jedná, jak vyplývá z uvedeného rozsudku, o chování zákonem jen zdánlivě dovolené, která má však ve skutečnosti povahu chování protiprávního, a může za určitých okolností nabýt povahy zneužití veřejného subjektivního práva daňového subjektu, jemuž soudy ve správním soudnictví nemohou poskytovat ochranu.*“ K obdobnému závěru dospěl i Ústavní soud v bodě 29 nálezu ze dne 30. 4. 2025, sp. zn. I ÚS 2693/23.

pokračování

[33] Zároveň musí být zneužití práva dostatečně prokázáno, neboť se jedná o výjimečný postup (*ultima ratio*) a musí mu předcházet aktivita správce daně směřující ke zjištění, že právo skutečně zneužito bylo (rozsudek NSS ze dne 18. 7. 2023, čj. 2 As 17/2023-23).

[34] Při posuzování existence zneužití práva se vychází z tzv. dvoustupňového testu, který poprvé rozvinula rozhodovací praxe Soudního dvora (rozsudky ze dne 21. 2. 2006, C-255/02, *Halifax plc, Leeds Permanent Development Services Ltd, County Wide Property Investments Ltd v. Commissioners of Customs & Excise*, či ze dne 14. 12. 2000, ve věci, C-110/99, *Emsland-Starke*). Podle tohoto testu nastává zneužití práva, existuje-li současně objektivní a subjektivní prvek zneužití práva. Objektivní prvek spočívá v tom, že navzdory formálnímu splnění podmínek daných komunitárním právem nebyl naplněn účel dané právní úpravy; subjektivní prvek spočívá v existenci záměru získat výhodu plynoucí z komunitárních norem umělým vytvořením podmínek pro její dosažení. Daňovému subjektu tak lze odepřít nárokové právo z důvodu jeho zneužití pouze tehdy, pokud relevantní hospodářská činnost nemá žádné jiné převažující objektivní vysvětlení než získání nároku vůči správci daně, a přiznání práva by bylo v rozporu se smyslem a účelem aplikovaných ustanovení (rozsudek NSS ze dne 14. 11. 2019, čj. 6 Afs 376/2018-46).

[35] V rozsudku ze dne 26. 4. 2022, čj. 10 Afs 289/2021-42, Nejvyšší správní soud doplnil, že v praktické rovině se rozdíl mezi objektivním a subjektivním kritériem zneužití práva může stírat. Při posuzování subjektivní podmínky je třeba vzít v úvahu všechny relevantní objektivní okolnosti dané věci, i když je finanční orgán již použil při řešení objektivního prvku. Na jejich základě finanční orgán musí vyloučit racionální ospravedlnění jednání daňového subjektu a najít umělou konstrukci sloužící k získání daňové výhody. Smyslem subjektivního kritéria je pak na základě objektivních okolností každého případu dovodit, zda konkrétní jednání daňového subjektu mohlo mít jiné vysvětlení než snahu o neoprávněné získání daňové výhody (obdobně rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2025, čj. 6 Afs 193/2024-54, bod 15). Při posuzování subjektivního prvku tak lze vyjít i z okolností prokazujících prvek objektivní (rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2022, čj. 10 Afs 289/2021-42, ve věci *K-T-V Domeana*, bod 30). Pokud tedy transakce postrádají ekonomický smysl, svědčí to o naplnění obou prvků (rozsudek NSS ve věci *Bozadziev*).

[36] Na oblast daně z příjmů právnických osob se princip zákazu zneužití práva uplatní, jestliže je v dané věci prokázáno, že navzdory formálnímu splnění podmínek zákona o daních z příjmů nebyl naplněn účel daňového právního předpisu (objektivní znak), přičemž podmínky pro dosažení daňové výhody byly vytvořeny uměle se záměrem získat daňové zvýhodnění (subjektivní znak) (rozsudek NSS ze dne 14. 11. 2019, čj. 6 Afs 376/2018-46). Judikatura Nejvyššího správního soudu již opakovaně aprobovala uplatnění uvedeného principu i přímo ve vztahu k jednotlivým případům emisí korunových dluhopisů (rozsudky NSS ze dne 30. 9. 2022, čj. 1 Afs 103/2022-36; ze dne 28. 4. 2023, čj. 5 Afs 45/2022-48; nebo ze dne 15. 8. 2023, čj. 5 Afs 111/2022-32).

[37] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že zákaz zneužití práva byl do právní úpravy daňového řízení výslovně zakotvený až zákonem č. 80/2019 Sb. Dle § 8 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (ve znění účinném od 1. 4. 2019), se tak při správě daní nepřihlíží k právnímu jednání a jiným skutečnostem rozhodným pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového

právního předpisu. Nejvyšší správní soud k tomuto v rozsudku *K-T-V Domeana* (bod 18) uvedl, že jde o implementaci směrnice Rady (EU) 2016/1164 ze dne 12. července 2016, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu. Podle čl. 6 odst. 1 této směrnice platí, že „pro účely výpočtu daňové povinnosti právnických osob členský stát nebere v úvahu operaci nebo sled operací, které s přihlédnutím ke všem příslušným skutečnostem a okolnostem nejsou skutečné, neboť hlavním důvodem nebo jedním z hlavních důvodů jejich uskutečnění bylo získání daňové výhody, která máří předmět nebo účel příslušného daňového práva.“ Nicméně i na tento případ je aplikovatelná judikatura správních soudů o zneužití práva, která má své kořeny ještě před přijetím této úpravy. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004 - 48 uvedl, že „institut zákazu zneužití subjektivních práv (k ničím neodůvodněné újmě jiného či k ničím neodůvodněné újmě společnosti, tj. konec konců jejích členů) představuje materiální korektiv formálního pojmání práva, prostřednictvím něhož se do právního řádu vnáší hledisko ekvity (spravedlnosti). Zákon, jenž je ze své povahy obecný, nemůže pojmově pamatovat na všechny myslitelné životní situace, které mohou za jeho účinnosti nastat. V důsledku toho se může přihodit, že určité chování formálně vzato – ve skutečnosti ovšem pouze zdánlivě, jak bylo vyloženo výše - odpovídá právní normě (či lépe řečeno: dikci právního předpisu), avšak je zároveň pocítováno jako zjevně nespravedlivé, neboť v rozporu s určitými základními hodnotami a s rozumným uspořádáním společenských vztahů působí jiným újmu. Takové chování má potom povahu nikoliv výkonu subjektivního práva, nýbrž jeho (právem reprobovaného) zneužití.“

[38] Judikatura Nejvyššího správního soudu ve věcech zneužití práva opakovaně prošla i „kontrolou ústavnosti“. Ústavní soud dovodil, že aplikace institutu zneužití práva představuje legitimní zásah do některého ze základních práv (nálezy ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1378/16, bod 91, ze dne 14. 10. 2020, sp. zn. II. ÚS 4071/19, bod 47, a ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21, č. 38/2023 Sb., bod 34). Tyto závěry aplikoval i ve vztahu k právu na ochranu majetku a i konkrétně tzv. korunových dluhopisů v usneseních ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. IV. ÚS 3214/22, a ze dne 21. 3. 2023, sp. zn. II. ÚS 509/23, kterými odmítl ústavní stížnosti daňových subjektů; v prvním uvedeném vyslovil, že „neshledal v posuzované věci prostor pro svůj případný kasační zásah, když klíčový závěr správních soudů, že jednání stěžovatelky naplnilo všechny požadavky testu zneužití práva, jak ho definovala soudní judikatura, nelze shledat neústavním.“ V usnesení sp. zn. II. ÚS 509/23 ze dne 21. 3. 2023 Ústavní soud uvedl že „ke zneužití práva dochází za situace, kdy navzdory formálnímu splnění stanovených podmínek je získání daňového zvýhodnění v rozporu s cílem (účelem) příslušných pravidel (objektivní prvek) a kdy existuje záměr získat výhodu z nich plynoucí ‚umělým‘ vytvořením podmínek pro její dosažení, resp. kdy hlavním účelem posuzované transakce je podle objektivních okolností získání daňového zvýhodnění (subjektivní prvek)“. V bodě 17 usnesení potvrdil, že smyslem a účelem dluhopisového financování je především zajištění externího financování. Pro účely nyní souzené věci lze odkázat též na závěr, dle kterého není ani rozhodné, zda jednání (v tam souzené věci transformace podnikání – zde emise dluhopisů) „byla provedena kvůli získání daňového zvýhodnění nebo zda byla k tomuto účelu ve svém průběhu jen ‚využita‘“.

[39] Vzhledem k právě uvedenému nelze přisvědčit ani argumentaci stěžovatelky rozvedené v replice, že napadené rozhodnutí je protiústavní již z toho důvodu, že zákaz zneužití práv nebyl do roku 2019 upraven zákonem. Ústavní soud již v roce 2008 potvrdil ústavnost judikatorní praxe aplikující zákaz zneužití práva v oblasti daní: „[a]čkoliv finanční

pokračování

právo (zde konkrétně zákon o daních z příjmů a zákon o správě daní a poplatků) institut zneužití práva explicitně nevymezuje, neznamená to, že by v této oblasti ke zneužívání práva či jeho obcházení docházet nemohlo, resp. že by chování, jež vykazuje znaky zneužití práva, nemohlo být za takové označeno, a z toho vyvozovány adekvátní právní důsledky“ (usnesení sp. zn. II. ÚS 2714/07 ze dne 6. 8. 2008 a obdobně usnesení ÚS ze dne 31. 10. 2008, sp. zn. III. ÚS 374/06).

[40] Případná není ani námitka stěžovatelky, že zneužití práva je soukromoprávní institut, který nelze využít v právu veřejném. Ústavní soud ve své judikatuře přímo v souvislosti s aplikací daňových předpisů již v roce 2005 dovodil, že ač daňové předpisy náleží k právu veřejnému, „nelze mít za to, že mezi právem veřejným a soukromým je nepřekonatelná mez a že předpisy práva veřejného jsou aplikovatelné zcela bez ohledu na právo soukromé.... odkazuje-li proto veřejné právo na pojem práva soukromého, je povinností příslušného orgánu, který je činný na poli práva veřejného, interpretovat i aplikovat tyto soukromoprávní pojmy.“ (nálezn ÚS ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. I. ÚS 531/05, bod 25)

[41] Důvodná není ani obdobná argumentace stěžovatelky k porušení čl. 1 Protokolu č. 1 k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv. Podle něj právo pokojně užívat majetek státy mohou upravit (omezit) zákonem. Úmluva však zákon vnímá v materiálním smyslu a podřazuje pod něj „psané právo“ i „právo nepsané“, jako je „soudcovské právo“ (podrobně viz KOSAŘ, David, Kapitola IV [Omezení práv a svobod zaručených v Úmluvě]. In: KMEC, Jiří, et al. Evropská úmluva o lidských právech. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 106.). To konkrétně ve vztahu k daním a České republice Evropský soud pro lidská práva konstatoval již v rozsudku ze dne 9. 11. 1999, Špaček, s.r.o. proti České republice, č. 26449/95, bod 54.

[42] K principu *in dubius mitius* a porušení čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod odkazuje Nejvyšší správní soud na nedávný nálezn Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2025, sp. zn. I ÚS 2693/23. V něm Ústavní soud výslovně uvedl, že „[r]estriktivnímu či extenzivnímu výkladu ustanovení daňových zákonů při využití obecně uznávaných interpretačních metod ústavní pořádek nebrání. Neurčitost zákona a možnost jeho jiného výkladu bez dalšího nezakládá důvod pro upřednostnění výkladu, který je pro daňového poplatníka mírnější (princip *in dubio mitius*). Při dotváření práva u daňových zákonů je z důvodu ochrany oprávněné důvěry v právo třeba dbát zvýšené opatrnosti, ale ani zde dotváření práva není vyloučeno.“

[43] Nelze proto přisvědčit obecné námitce stěžovatelky, že při ukládání a vymáhání daní (což představuje de facto odnětí části nabytého vlastnictví podle čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod) měl žalovaný šetřit podstatu a smysl základních práv a svobod a postupovat v souladu s principem *in dubius mitius*. Z výše uvedené judikatury Ústavního soudu totiž jasně vyplývá, že aplikace institutu zneužití práva je při naplnění podmínek stanovených judikaturou legitimním a přiměřeným důvodem pro zásah do vlastnického práva daňových subjektů.

[44] Důvodná není ani námitka stěžovatelky týkající se zásahu do podnikatelské strategie. Jakkoliv lze obecně souhlasit s tím, že daňové subjekty mají právo zvolit si svou podnikatelskou strategii (viz bod 28 tohoto rozsudku), není tato volba bezbřehá. Její hranici představuje právě institut zneužití práva, jakožto materiální korektiv (rozsudek NSS ze dne 11. 12. 2014, čj. 6 Afs 156/2014-47).

[45] Nejvyšší správní soud následně přistoupil k věcnému posouzení, zda stěžovatelka emisí dluhopisů zneužila právo.

III.d K naplnění podmínek zneužití práva v tomto případě

[46] Stěžejní stěžovatelčinou námitkou je její nesouhlas s právním hodnocením transakce, rozporuje tedy závěr, že jejím hlavním účelem bylo získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňových právních předpisů. Emise dluhopisů byla pouze zakončením komplexního procesu a umožnila stěžovateli zefektivnit podnikatelské aktivity a proměnit její vlastnickou strukturu. Emise dluhopisů totiž sloužila k získání obchodních podílů ve společnostech LIŠKA Group s.r.o, LBL TRADE a.s., LBL RENT s.r.o. a LS Blansko, spol. s r.o. a následně fúzi těchto společností se stěžovatelkou. Stěžovatelka též soustavně tvrdí, že o zneužití práva se nemůže jednat už z toho důvodu, že právní úprava emisí korunových dluhopisů dovolovala.

[47] K této námitce předně Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem podotýká, že stěžovatelka pomíjí, že samotné vydání korunových dluhopisů není posuzováno samo o sobě jako zneužití práva. I typově povolené jednání ale může být na základě dalších přistoupivších skutečností posouzeno jako zneužití práva. To může znamenat neuznání konkrétního daňového nákladu. Podstata institutu zneužití práva totiž tkví právě v tom, že formálně bezvadné jednání (zde daňová uznatelnost nákladů - úroků z korunových dluhopisů) je ve svých důsledcích (s ohledem na další skutečnosti) jednáním protiprávním (rozsudky NSS ze dne 31. 5. 2022, čj. 4 Afs 376/2021-60, nebo ze dne 16. 8. 2022, čj. 7 Afs 49/2022-26).

[48] Nejvyšší správní soud nepovažuje za účelné, aby opakoval stejně podrobně hodnocení naplnění podmínek zneužití práva provedené již dříve žalovaným a městským soudem, jejichž závěry jsou v této části logické a přesvědčivé. Pro posouzení nyní řešené věci proto přistoupil k podstatě věci, kterou je posouzení otázky ekonomického smyslu (skutečné ekonomické podstaty) emise dluhopisů. Z judikatury vyplývá, že primárním ekonomickým smyslem je zajištění externího zdroje financování (získání dodatečného kapitálu) pro další rozvoj nebo udržení podnikání z externích zdrojů (rozsudek NSS, čj. 4 Afs 376/2021-60, bod 31).

[49] Z tohoto pohledu nemůže tak Nejvyšší správní soud zcela přisvědčit argumentaci stěžovatelky, že jí emise dluhopisů umožnila zjednodušit vlastnickou strukturu. Jak uvedl již žalovaný, s jehož závěry se městský soud ztotožnil, k provedení fúze nebyl s ohledem na personální propojenost nutný odkup podílů ve společnostech LIŠKA Group s.r.o, LBL TRADE a.s., LBL RENT s.r.o. a LS Blansko, spol. s r.o. Byť lze obecně souhlasit s tím, že akvizice obchodních podílů může představovat standardní a legitimní krok směřující k fúzi, nejedná se o krok nezbytně nutný. K provedení fúze totiž může dojít, aniž by mezi slučovanými osobami existoval majetkový vztah nebo personální propojení.

[50] V posuzovaném případě navíc nezískala obchodní podíly externí společnost, ale stěžovatelka, vlastněná Josefem a Pavlem Liškovými. Ti vlastnili i odkupované podíly. Převodem podílů tak nedošlo k faktické změně ve vlastnictví, neboť Josef Liška a Pavel Liška prodávali obchodní podíly „sami sobě“. Na tomto nic nezměnila ani následně provedená

pokračování

fúze, jelikož Josef a Pavel Liškovi zůstali akcionáři stěžovatelky a nedošlo tak ke změně v kontrole nebo ovládání stěžovatelky.

[51] Jinými slovy před spornými transakcemi konečnými majiteli společností byly Josef Liška a Pavel Liška (s výjimkou podílů Milana Lišky, ke kterému níže). Po sporných transakcích opět konečnými majiteli všech těchto společností, nyní sloučených do stěžovatelky, byli opět Josef Liška a Pavel Liška (opět s výjimkou podílu Milana Lišky). Pro tyto dvě osoby se tedy vůbec nic z pohledu vlastnictví do transakcí zahrnutých společností nezměnilo. Změnilo se pouze to, že po všech transakcích navíc vlastnili korunové dluhopisy v hodnotě 52 mil. Kč (Josef Liška), respektive 50 mil. Kč (Pavel Liška). Za tyto dluhopisy stěžovatelka musela platit roční úrok, který si nárokovala jako daňově uznatelný náklad.

[52] Nejvyšší správní soud tak v této části ve shodě s městským soudem nepovažuje posuzovaný sled operací jako ekonomicky racionální. Daňový účel, resp. získání daňového zvýhodnění stěžovatelkou, byl vzhledem k ostatním okolnostem posuzovaného případu natolik významný, že od něj nebylo možné při zkoumání hospodářského smyslu dotyčných transakcí odhlédnout. Úhrada kupní ceny obchodních podílů kupovaných „sám od sebe“ emisí dluhopisů byla tak zcela zásadní pro závěr o zneužití práva a naplnění jak subjektivní, tak objektivní podmínky. Nadto, jak již Nejvyšší správní soud uvedl, bylo možné fúze dosáhnout s ohledem na propojenost osob i při zachování ekonomické racionality transakcí. Závěr městského soudu a žalovaného, že převažujícím důvodem emise dluhopisů upsaných Josefem a Pavlem Liškovými bylo získání daňové výhody, ob stojí.

[53] Nejvyšší správní soud si je vědom i dalších dílčích skutečností, na nichž žalovaný a městský soud založili své rozhodnutí o zneužití práva. Nejvyšší správní soud má však za to, že výše uvedené postačuje pro závěr, že ke zneužití práva skutečně došlo. Posouzení dalších okolností, které stěžovatelka zpochybňuje v kasační argumentaci, by tak na výsledné hodnocení nemělo žádný vliv.

[54] Uvedené však neplatí pro třetí ze zúčastněných fyzických osob - Milana Lišku. Milan Liška byl upisovatelem dluhopisů emitovaných stěžovatelkou ve výši 6 809 127 Kč. Emisní kurz splatil započtením pohledávky vůči stěžovateli z titulu nesplacené kupní ceny za převod obchodního podílu ve společnosti LIŠKA Group s.r.o. Žalovaný spatřoval i v emisi těchto dluhopisů zneužití práva. Důvodem dle něj bylo propojení osob. Milan Liška je sourozencem Josefa a Pavla Liškových, a tedy osobou s nimi spojenou. K obdobnému závěru dospěl i městský soud. Nejvyšší správní soud s tímto hodnocením nesouhlasí.

[55] Nelze totiž dovodit, že by byla naplněna objektivní stránka zneužití práva. Transakce provedené stěžovatelkou byly ekonomicky opodstatněné již samy o sobě, a to i tehdy, jestliže by je nedoprovázelo daňové zvýhodnění. Ekonomický smysl emise dluhopisů totiž nelze paušálně spojovat pouze se situací, kdy byl dodatečný kapitál fakticky získán od nespojené osoby „zvenčí“, tedy veřejnou emisí dluhopisů. Externí zdroj kapitálu může být jistě představován i spojenou osobou. Stále se bude jednat o cizí zdroj kapitálu. Důležité je to, aby daná potřeba kapitálu byla reálná a nebyla vytvořena uměle a samoučelně (toliko navozena), především s vidinou dosažení souvisejícího daňového zvýhodnění (rozsudek NSS ze dne 28. 5. 2025, čj. 7 Afs 80/2024-72, bod 28).

[56] V konkrétních konturách posuzované věci je podstatné, že Milan Liška v době emise dluhopisů nebyl akcionářem stěžovatelky. Akcionářem se stal až po provedení fúze. Před ní byl akcionářem společnosti LBL TRADE a. s. a společníkem společnosti LBL RENT s. r. o. Jeho podíly v těchto společnostech byly v rámci fúze vyměněny za odpovídající podíl v nástupnické společnosti – stěžovateli. Na rozdíl od Josefa a Pavla Liškových tak nedošlo k tomu, že by prodával obchodní podíl ve společnosti LIŠKA Group s.r.o. „sám sobě“. Emisí dluhopisů stěžovatelka získala od Milana Lišky obchodní podíl ve společnosti LIŠKA Group s.r.o. a došlo k faktické změně v jeho vlastnictví. Ten získala stěžovatelka (resp. v konečném důsledku Josef a Pavel Liškovi) od Milana Lišky. Těmito transakcemi tak fakticky došlo k exitu Milana Lišky z vlastnictví společnosti LIŠKA Group s.r.o. Jeho podíl ve společnosti LIŠKA Group s.r.o. fakticky přešel do vlastnictví Josefa Lišky a Pavla Lišky v rámci jejich podílů na vlastnictví stěžovatelky. Jednalo se proto o externí financování.

[57] Za takto získaný majetek musela stěžovatelka Milanu Liškovi nějakým způsobem zaplatit. Jelikož daňový subjekt si může zvolit z různých do úvahy přicházejících alternativ, které mají svůj samostatný smysl, tu, která je pro něho daňově nejvýhodnější, nelze v tomto případě dovodit, že stěžovatelka zneužila právo. Je třeba také zdůraznit, že daňové orgány nesmějí nepřipustnou mírou zasahovat do podnikatelské svobody a uvážení stěžovatelky o ekonomických aspektech jejího podnikání. To by bylo v rozporu se zásadou zdrženlivosti daňových orgánů (rozsudek NSS čj. 10 Afs 16/2023-78, bod 112). Z různých v úvahu připadajících alternativ stěžovatelka zvolila úhradu kupní ceny skrze emisi dluhopisů. V případě Milana Lišky šlo konkrétně o emisi dluhopisů ve výši 6 809 127 Kč. Tato část emise tedy měla jasný ekonomický smysl.

[58] Pro úplnost lze doplnit, že v době převodu podílu nebyla společnost LIŠKA Group s.r.o. prázdnou schránkou. Šlo o fungující společnost, která měla krátkodobý i dlouhodobý majetek, včetně nemovitostí, v hodnotě desítek milionů korun a obraty v řádu milionů korun ročně. Stěžovatelka tedy za nákup podílu v této společnosti získala reálnou ekonomickou protihodnotu.

[59] Názor žalovaného a městského soudu, že ke zneužití práva došlo již tím, že Milan Liška je sourozencem Josefa a Pavla Liškových, ve světle uvedeného neobstojí. K tomuto Nejvyšší správní soud podotýká, že sám žalovaný si byl odlišnosti situace u Milana Lišky vědomý (bod 79 napadeného rozhodnutí). Tuto skutečnost však v rozhodnutí řádně nerefletoval a přešel ji obecným odkazem na příbuzenský vztah a možnost uskutečnění fúze i bez odkupu podílů od Milana Lišky. Nebylo však možné automaticky očekávat, že bratr se vzdá svého vlastnictví ve prospěch svých sourozenců bez nějaké protihodnoty. Bylo na daňových orgánech, aby prokázaly, že jednání stěžovatelky bylo účelové a ekonomicky neopodstatněné (shodně rozsudek NSS čj. 10 Afs 16/2023-78, body 111 a 112). V konkrétním případě daňové orgány nevyvrátily stěžovatelčinu verzi a přesvědčivě neodůvodnily, proč odkup podílu ve společnosti LIŠKA Group s.r.o. představoval zneužití práva.

[60] Jestliže měl žalovaný za to, že úroky z dluhopisů jsou s ohledem na příbuzenský vztah nastaveny nadměrně, mohl postupovat podle § 25 odst. 1 písm. w) zákona o daních z příjmů. Podle něj *„za výdaje (náklady) vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů pro daňové účely nelze uznat zejména finanční výdaje (náklady), kterými se pro účely tohoto zákona rozumí úroky z úvěrových finančních nástrojů a související výdaje (náklady), včetně výdajů*

pokračování

(nákladů) na obstarání, zpracování úvěrů, poplatků za záruky, pokud je věřitel osobou spojenou ve vztahu k dlužníkovi (§ 23 odst. 7), a to ve výši finančních výdajů (nákladů) z částky, o kterou úhrn úvěrových finančních nástrojů od spojených osob v průběhu zdaňovacího období nebo období, za něž se podává daňové přiznání, přesahuje šestnásobek výše vlastního kapitálu, je-li příjemcem úvěrového finančního nástroje banka nebo pojišťovna, nebo čtyřnásobek výše vlastního kapitálu u ostatních příjemců úvěrových finančních nástrojů(...).“ Ani výše úroků tedy nemůže být sama o sobě dostatečným důvodem pro závěr o zneužití práva.

[61] Žalovaný tak nesprávně posoudil otázku naplnění objektivní stránky zneužití práva ve vztahu k emisi dluhopisů, kterou stěžovatelka financovala odkup obchodního podílu ve společnosti LIŠKA Group s.r.o. od Milana Lišky. Městský soud měl proto rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Kasační námitka nesprávného právního posouzení je tedy částečně důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[62] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, proto napadený rozsudek městského soudu zrušil. Jelikož by městský soud musel zrušit rozhodnutí žalovaného, rozhodl Nejvyšší správní soud zároveň v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) soudního řádu správního tak, že ruší rozhodnutí žalovaného a věc mu vrací k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 soudního řádu správního). Rozhodnutí žalovaného zrušil v celém rozsahu, byť argumentaci stěžovatele shledal důvodnou jenom ohledně části doměřených částek. Žalovaný rozhodl jedním nedělitelným výrokem a, což je určující, nedělitelné jsou i výroky platebních výměrů. Dodatečnými platebními výměry byla stěžovatelce vždy za jedno zdaňovací období doměřena jedna konkrétní částka daně z příjmů právnických osob. Zrušit rozhodnutí žalovaného pouze v nějakém rozsahu tedy není možné (*a contrario* rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2023, čj. 6 Afs 268/2022-42, body 19-20).

[63] V dalším řízení je žalovaný vázán vysloveným právním názorem (§ 78 odst. 5 soudního řádu správního).

[64] Jelikož Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 soudního řádu správního, je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu. Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, čj. 1 As 61/2008-98). Podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 soudního řádu správního má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[65] Ve věci měla úspěch stěžovatelka. Nejvyšší správní soud totiž jejímu návrhu vyhověl a zrušil jak napadený rozsudek městského soudu, tak rozhodnutí žalovaného.

[66] Zástupce stěžovatelky učinil v řízení před Nejvyšším správním soudem tři úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení, podání kasační stížnosti a replika k vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu]. Za tyto úkony před Nejvyšším správním soudem náleží odměna 3 x 10

300 Kč [§ 10b odst. 5 písm. a) advokátního tarifu] spolu s paušální náhradou hotových výdajů za každý učiněný úkon ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). K nákladům řízení se přičítá daň z přidané hodnoty, jelikož zástupce je jejím plátcem. Stěžovatelka dále uhradila soudní poplatek za podání kasační stížnosti ve výši 5 000 Kč a soudní poplatek za rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku ve výši 1 000 Kč. V řízení před městským soudem nebyla stěžovatelka zastoupená zástupcem. Uhradila pouze soudní poplatek ve výši 3 000 Kč. Na odměně a náhradě nákladů proto náleží stěžovatelce 48 023 Kč včetně DPH, které budou vyplaceny k rukám zástupce stěžovatelky do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 10. listopadu 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu